

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

ДАНОЧНИ РЕФОРМИ - НАЦРТ КОНЦЕПТ

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

04 АВГУСТ, 2022 ГОДИНА

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

СОДРЖИНА

I. Вовед

- I.1. Актуелна состојба – анализа на остварувањата на даночните приходи
- I.2. Цел и приоритети на даночните реформи – Стратегија за даночни реформи 2021-2025
- I.3. Методолошки и фазен пристап во конципирање на реформите

II. Концепт на реформи на даночната политика во областа на данокот на добивка и данокот на личен доход

II.1. Цели

II.2 Данок на добивка

- II.2.1. Даночна мапа и компаративни анализи во областа на данокот на добивка
- II.2.2. Политики и мерки
- II.2.3. Фискален ефект и индикатори

II.3 Данок на личен доход

- II.3.1 Даночна мапа и компаративни анализи во областа на данокот на личен доход
- II.3.2. Политики и мерки
- II.3.3. Фискален ефект и индикатори

III. Концепт на реформи на даночната политика во областа на данокот на додадена вредност

III.1. Цели

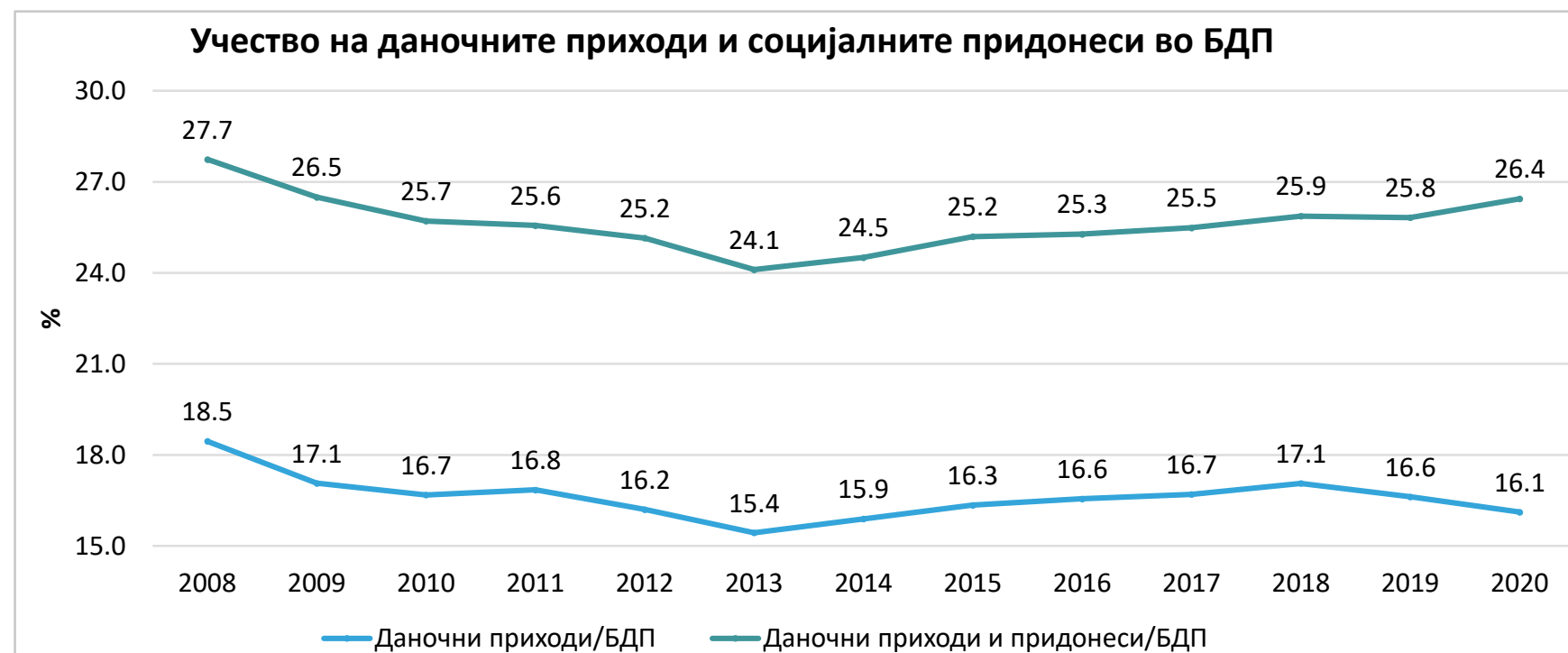
- III.2 Даночна мапа и компаративни анализи во областа на данокот на додадена вредност
- III.3 Политики и мерки

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

I.1. АНАЛИЗА НА ОСТВАРУВАЊАТА НА ДАНОЧНИТЕ ПРИХОДИ

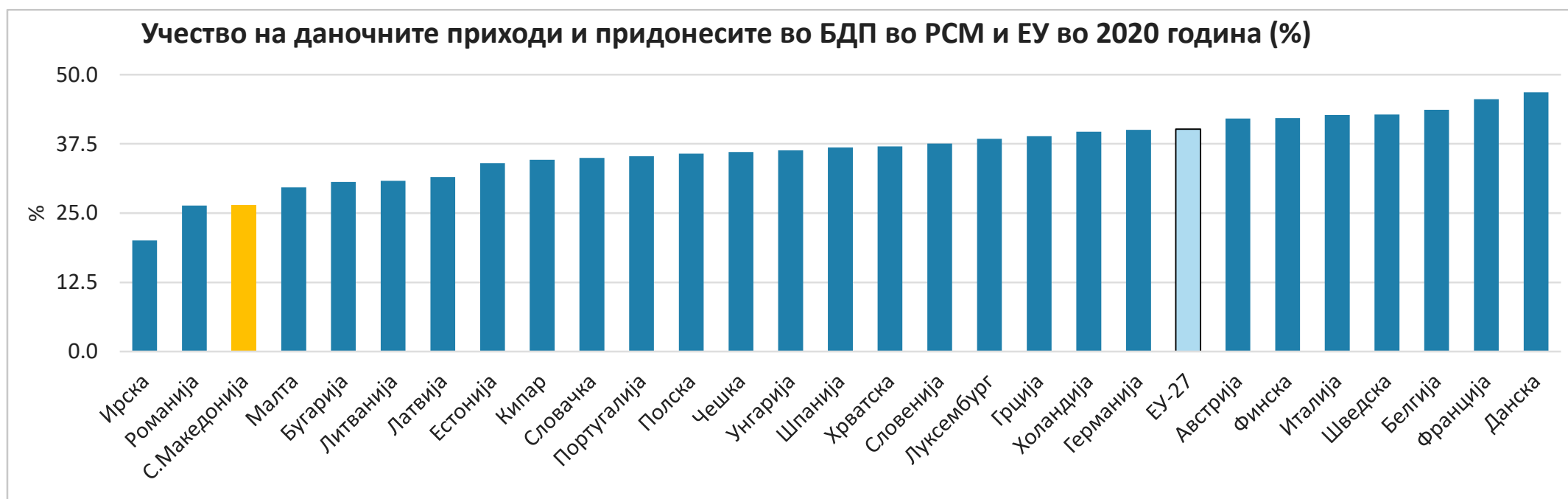
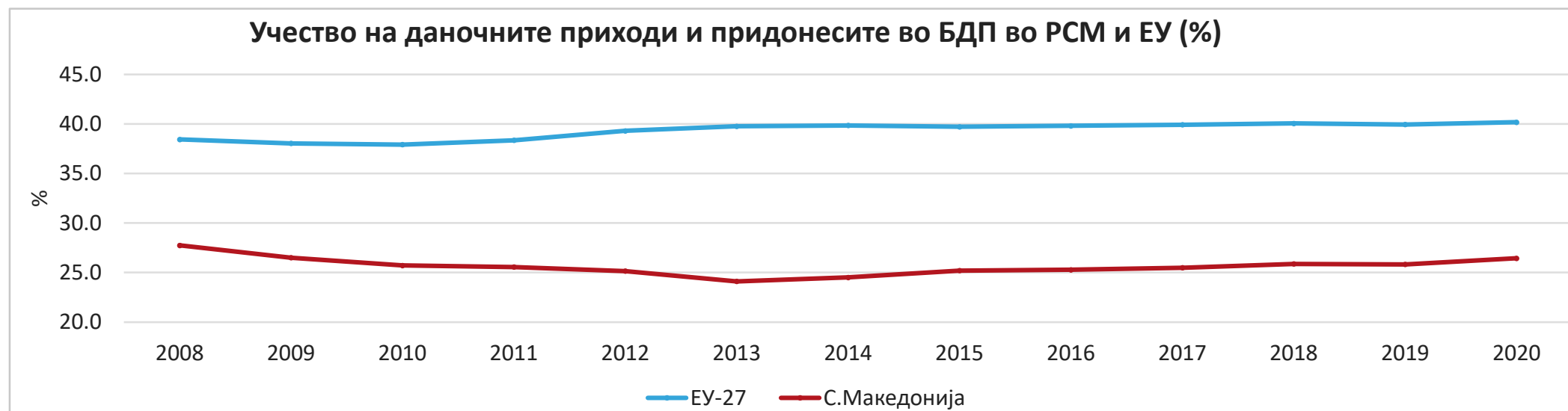
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Даночни приходи	76.559	70.754	72.938	78.206	75.619	77.478	83.845	91.357	98.457	103.217	112.774	115.114	105.713
Даночни приходи и придонеси	115.103	109.860	112.440	118.669	117.382	120.991	129.310	140.826	150.362	157.537	170.994	178.895	173.464
БДП	414.890	414.622	437.296	464.186	466.703	501.891	527.631	558.954	594.795	618.106	660.878	692.683	655.931
Даночни приходи/БДП	18,5	17,1	16,7	16,8	16,2	15,4	15,9	16,3	16,6	16,7	17,1	16,6	16,1
Даночни приходи и придонеси/БДП	27,7	26,5	25,7	25,6	25,2	24,1	24,5	25,2	25,3	25,5	25,9	25,8	26,4

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

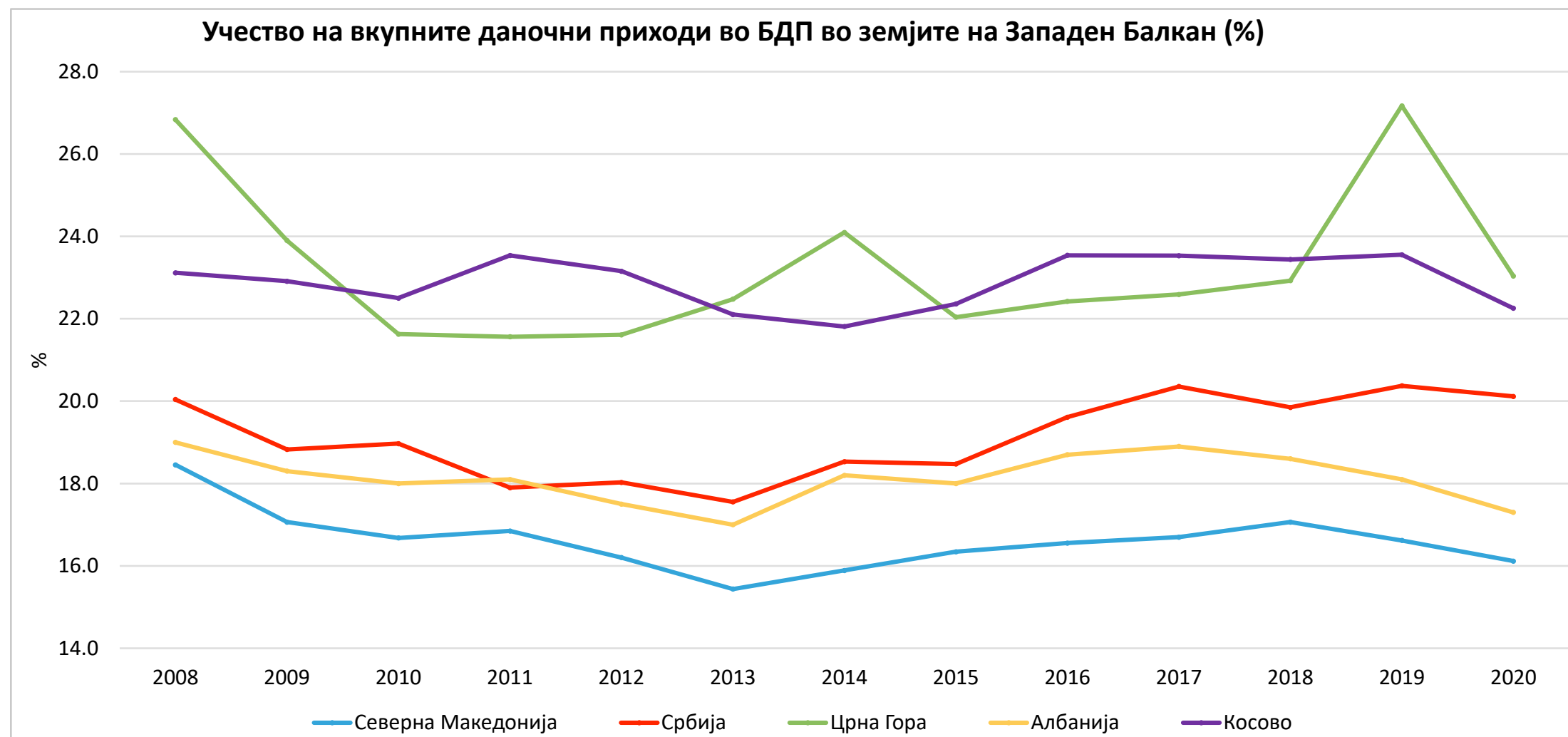
I.1. АНАЛИЗА НА ОСТВАРУВАЊАТА НА ДАНОЧНИТЕ ПРИХОДИ

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

I.1. АНАЛИЗА НА ОСТВАРУВАЊАТА НА ДАНОЧНИТЕ ПРИХОДИ

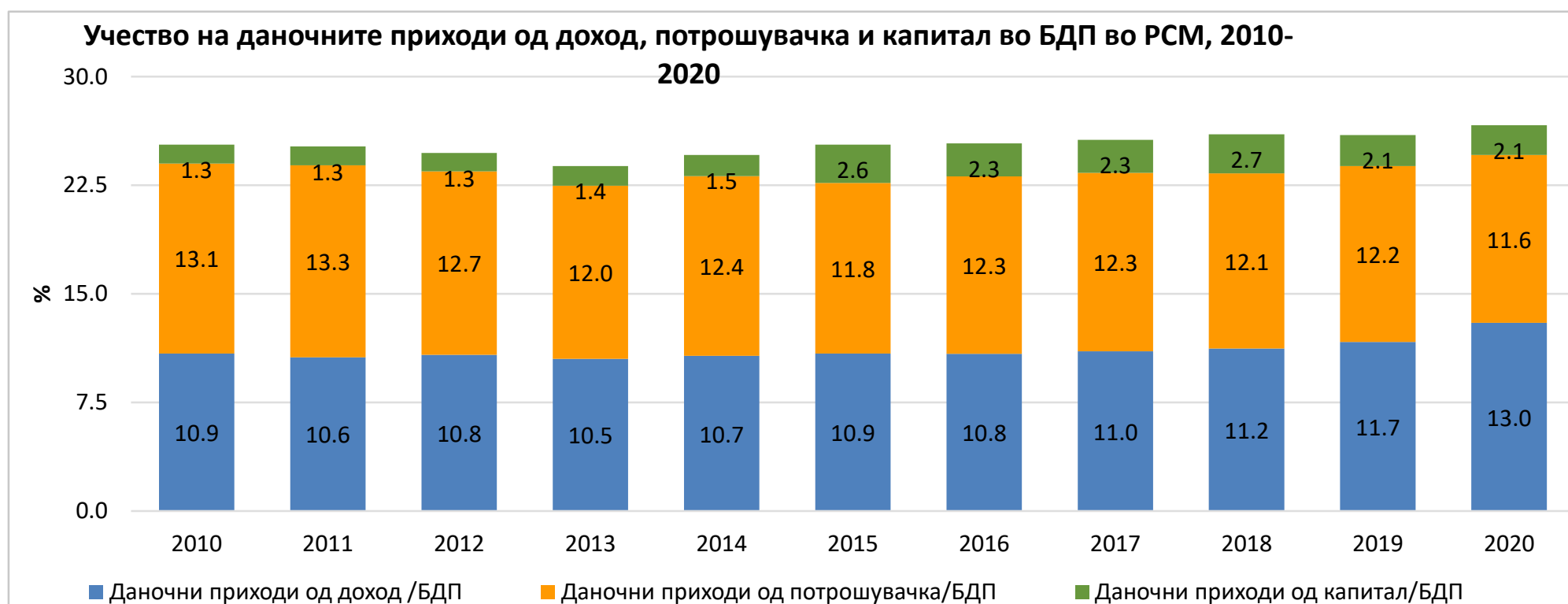

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

I.1. АНАЛИЗА НА ОСТВАРУВАЊАТА НА ДАНОЧНИТЕ ПРИХОДИ

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Даночни приходи од доход (личен доход и придонеси)	47.559	49.272	50.318	52.692	56.505	60.810	64.505	68.153	74.097	80.872	85.189
Даночни приходи од потрошувачка (ДДВ, акцизи и царини)	57.331	61.516	59.132	60.080	65.475	65.807	72.925	76.138	79.950	84.179	76.081
Даночни приходи од капитал (добивка и имот)	5.727	6.059	5.964	6.778	7.697	14.811	13.592	14.154	17.896	14.820	13.503
БДП	437.296	464.186	466.703	501.891	527.631	558.954	594.795	618.106	660.878	692.683	655.931
Даночни приходи од доход /БДП	10,9	10,6	10,8	10,5	10,7	10,9	10,8	11,0	11,2	11,7	13,0
Даночни приходи од потрошувачка/БДП	13,1	13,3	12,7	12,0	12,4	11,8	12,3	12,3	12,1	12,2	11,6
Даночни приходи од капитал/БДП	1,3	1,3	1,3	1,4	1,5	2,6	2,3	2,3	2,7	2,1	2,1

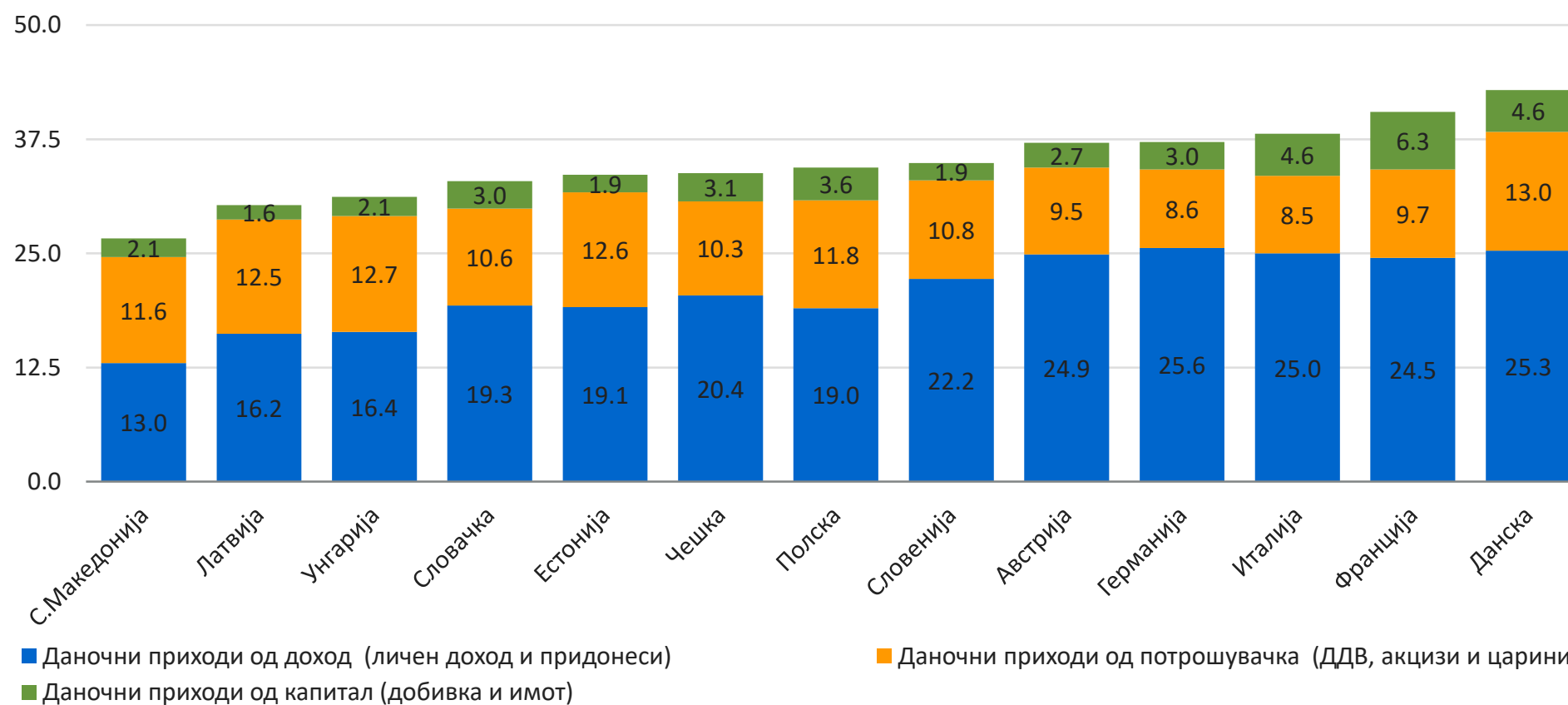

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

I.1. АНАЛИЗА НА ОСТВАРУВАЊАТА НА ДАНОЧНИТЕ ПРИХОДИ

Учество на даночните приходи од доход, потрошувачка и капитал во БДП во РСМ и ЕУ-34, 2020

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

I.2. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА РЕФОРМИТЕ НА ДАНОЧНИОТ СИСТЕМ - СТРАТЕГИЈА ЗА РЕФОРМА НА ДАНОЧНИОТ СИСТЕМ (2021-2025)

- ▶ Главните цели на даночните реформи, утврдени со Стратегијата за реформа на даночниот систем (2021-2025), се обезбедување на праведен, ефикасен, транспарентен и современ даночен систем кој ќе се темели на современи дигитални технологии и иновации во оданочувањето, во функција на постигнување на забрзан, инклузивен и одржлив економски раст.
- ▶ Приоритетите за креаторите на даночната политика и даночните органи се поголема праведност во оданочувањето, поголема ефикасност и ефективност на даночниот систем за подобра наплата на приходите, зголемена даночна транспарентност, подобар квалитет на услугите, и воведување еколошко “зелено” оданочување (зелена транзиција).

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

I.3. ЕТАПЕН ПРИСТАП ПРИ КОНЦИПИРАЊЕ НА РЕФОРМИТЕ

2022 година (со примена од 01.01.2023)

- Концепт на реформи на даночната политика во областите на **данокот на добивка и данокот на личен доход**, и преточување на предлог-решенијата во законски измени
- Концепт на реформи на даночната политика во областите на **данокот на додадена вредност** и преточување на предлог-решенијата во законски измени.
- Концепт на реформи на даночната политика во областите на **акцизите и зеленото оданочување**, и преточување на предлог-решенијата во законски измени.

2022 - 2025 година (на годишно ниво)

- Усвојување на **годишни Акциски планови кон Стратегијата за реформа на даночниот систем (2021-2025)**, што ќе ги содржи мерките и активностите кои не се опфатени со законските измени кои произлегуваат од Концептите, а кои, пред се, ги уредуваат сегментите на унапредување на работата на даночната и царинската администрација преку понатамошна дигитализација на процесите, и понатамошно зајакнување на транспарентноста и ефикасноста на системот на оданочување.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

I.3 МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТАП ПРИ КОНЦИПИРАЊЕ НА РЕФОРМИТЕ

- ▶ Сеопфатна анализа на даночниот систем во сегментите на директни и индиректни даноци, со особен фокус на оправданоста и продуктивноста на даночните стимулации и олеснувања, преку утврдување на фискалните импликации (микросимулации со микроподатоци за пооделните олеснувања) и придобивките кои ги имаат за приватниот сектор, граѓаните и економијата.
- ▶ Компаративна анализа на даночните системи во регионот и земјите од ЕУ, со цел консултирање на најдобрите практики.
- ▶ Целосна инклузивност на процесот - вклучување на деловната заедница, академијата, УЈП, ЦУ и даночните консултанти во сите фази на подготовка на реформите.
- ▶ Интегрирање на наодите и препораките од ММФ/Светска Банка/ОЕЦД/ЕУ.
- ▶ Темелни консултации со ММФ за предлог решенијата во Концептите на реформи на даночната политика (подржано со тековни и идни мисии од ММФ).

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

II. КОНЦЕПТ НА РЕФОРМИ НА ДАНОЧНАТА ПОЛИТИКА ВО ОБЛАСТА НА ДАНОКОТ НА ДОБИВКА И ДАНОКОТ НА ЛИЧЕН ДОХОД

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.1. ЦЕЛИ НА КОНЦЕПТОТ НА РЕФОРМИ НА ДАНОЧНАТА ПОЛИТИКА ВО ОБЛАСТИТЕ НА ДАНОКОТ НА ДОБИВКА И ДАНОКОТ НА ЛИЧЕН ДОХОД

- ▶ Укинување на преференцијалните даночни третмани (даночни стимулации и олеснувања или т.н. даночни расходи) која ја нарушуваат неутралноста на даночниот систем (преку фаворизирање на слични категории даночни обврзници или активности), негативно влијаат врз неговата правичност и придонесуваат за зголемена нееднаквост во општеството, ја нарушуваат робусноста на системот со што креираат значаен простор за даночна арбитража или одбегнување на плаќање на данок, и можат да предизвикаат неефикасности во реалната економија.
- ▶ Креирање на рамка за спроведување на активна даночна политика за стимулирање на инвестиции на приватниот и на јавниот сектор во технологии кои поддржуваат зелена транзиција и дигитална трансформација, со цел поддршка на стратешките приоритети на земјата во овие домени.
- ▶ Поедноставување и осовременување на законските текстови со цел унапредена транспарентност и ефикасност во спроведување на прописите од даночните обврзници и даночната администрација.
- ▶ Зголемување на даночните приходи преку проширување на даночна основа и со тоа зајакнување на редистрибутивната функција и ефективноста на даночниот систем.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНИ ДАНОЧНИ ТРЕТМАНИ (ДАНОЧНИ РАСХОДИ)

- ▶ Претставуваат системски разлики во даночниот третман на слични категории даночни обврзници или активности (преференцијални даночни третмани).
- ▶ Се идентификуваат преку отстапувања од “стандарден” даночен систем кој не содржи даночни олеснувања (без оглед на оправданоста на јавните политики за кои истите се однесуваат) и со тоа има најшироко-можна даночна основа.
- ▶ Претставуваат алтернативни начини на доделување финансиска поддршка на физички лица и компании т.е. индиректни трансфери до даночни обврзници што се аналогни на традиционалните директни буџетски расходи (алокации).

- ✓ Повеќето земји на ОЕЦД и ЕУ, како дел од буџетскиот процес, наложуваат изготвување извештаи за даночните расходи на годишна основа и нивна cost-benefit анализа. Целта е поголема транспарентност за креаторите на политики, парламентарците и општата јавност преку обелоденување на податоци за пропуштените приходи кои произлегуваат од даночните олеснувања.
- ✓ Во Северна Македонија, ваквата пракса е предвидена со предлог законот за органски буџет (во Собраниска процедура).

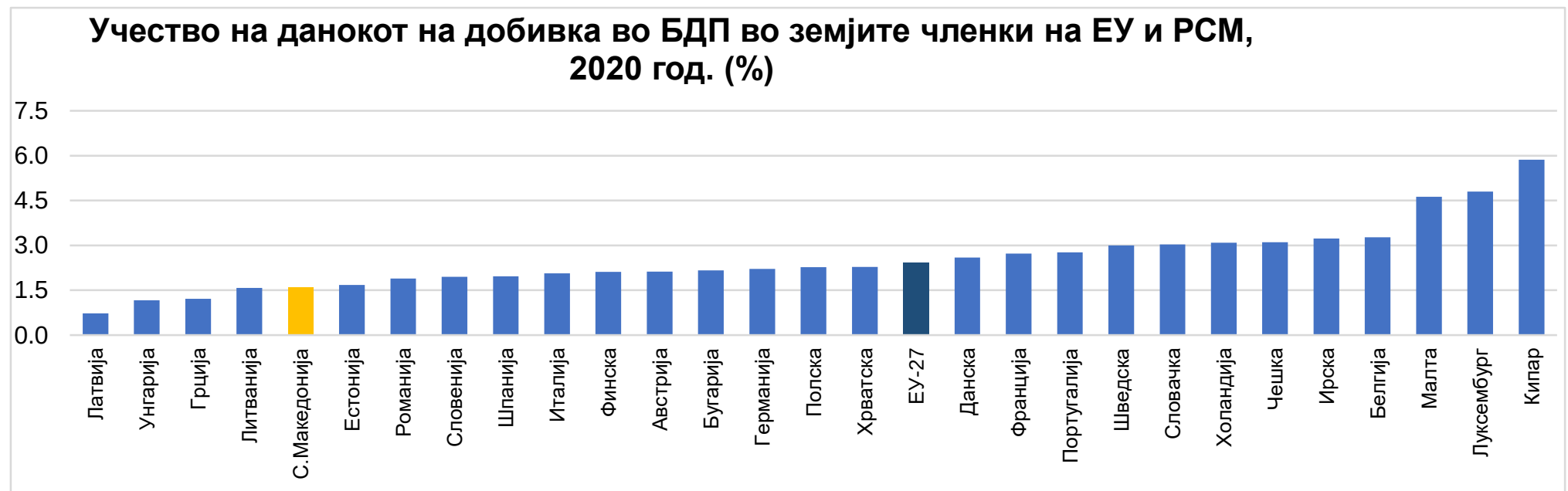
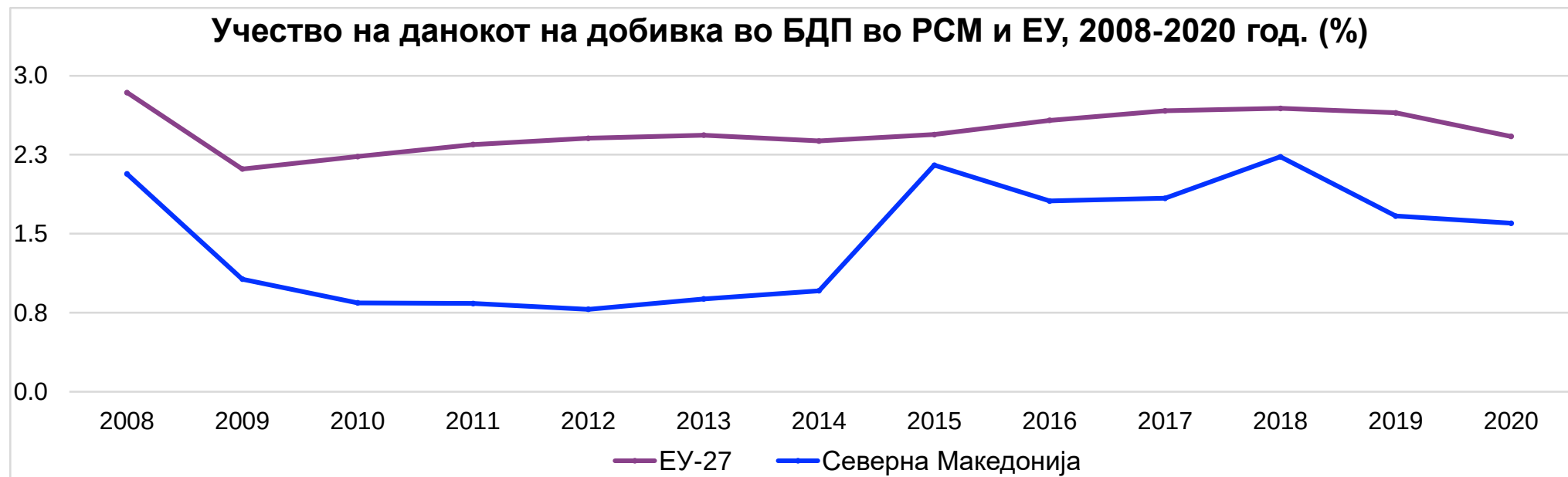
Република Северна Македонија
Министерство за финансии

II.2 ДАНОК НА ДОБИВКА

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

II.2.1. ДАНОЧНА МАПА И КОМПАРАТИВНИ АНАЛИЗИ

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

II.2.1. ДАНОЧНА МАПА И КОМПАРАТИВНИ АНАЛИЗИ

Даночни стапки во земјите од регионот во 2021 година

	С. Македонија	Србија	Албанија	Косово	Бугарија	Хрватска	Словенија
ДД	10% пропорционална	15% пропорционална	0%, 5% и 15% рамен	10% рамен	10% рамен	12%-18% прогресивен	19% рамен

Даночни стапки во земји членки на Европската Унија во 2021 година

	ЕУ просек	Евро зона просек	Австрија	Чешка	Германија	Грција	Италија	Словачка
ДД	21,4%	23.4 %	25%	20,2%	15,825 %	24%	24 %	21 %

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.2.2. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПОЕДНОСТАВЕН ДАНОЧЕН РЕЖИМ ЗА МАЛИ И МИКРО ТРГОВЦИ

- ▶ Цел: Отстранување на имплицитни стимулации за формирање на голем број на деловни субјекти на непазарна основа и воспоставување на неутрален даночен систем, кој нема да влијае врз одлуките на стопанските субјекти во поглед на формата на инкорпорирање.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на добивка, чл. 31 - 36 (“Службен весник на РМ“, број 112/14...275/19 и Службен весник на РСМ“, број 290/2020 и 151/2021).
- ▶ Предлог решение: Изедначување на условите од поедноставениот даночен режим за сите трговски друштва кои се класифицирани како мали и микро трговци, а кои остваруваат вкупен годишен приход по сите основи во износ до 6 мил. ден. (унифицирана стапка на годишен данок на вкупен приход од 1%) .

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.2.2. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

РЕИНВЕСТИРАНА ДОБИВКА

- ▶ Цел: Елиминирање на даночните расходи генерирани од намалување на даночната основица за износот на извршените вложувања од добивката од претходната година (реинвестирана добивка). Постојното решение не укажува дека влијае на создавање на вистинска економска вредност, забрзан раст и развој на бизнис секторот и транзиција кон економска одржливост во процесот на производство.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на добивка, чл. 28 (“Службен весник на РМ“, број 112/14...275/19 и Службен весник на РСМ“, број 290/2020 и 151/2021)
- ▶ Предлог решение: Укинување на даночното ослободување по основ на реинвестирана добивка, и постепено воведување на даночно ослободување за дел од трошоците за инвестиции во зелена транзиција (пр. технологии кои поттикнуваат транзиција кон нискојаглеродна транзиција, енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија) и дигитална трансформација.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.2.2. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ДИВИДЕНДИ ОСТВАРЕНИ СО УЧЕСТВО ВО КАПИТАЛОТ НА ДРУГ ОБВРЗНИК

- ▶ Цел: Утврдување на дополнителни услови за остварување на даночното ослободување на приходи од дивиденди со учество во капиталот на друг обврзник.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на добивка, чл. 18 и 37 (“Службен весник на РМ“, број 112/14...275/19 и Службен весник на РСМ“, број 290/2020 и 151/2021)
- ▶ Предлог решение: Понатамошно ослободување од данокот на добивка на приходите од дивиденди со учество во капиталот на друг обврзник-резидент на РСМ и на приходите остварени од странство, кога компанијата - примател на дивидендата има учество од најмалку 10 % во компанијата - исплатувач, во непрекинат период од најмалку 2 години.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.2.2. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ДОНАЦИИ ВО СПОРТОТ

- ▶ Цел: Изедначување на даночниот третман на донациите во спортот со останатите донации во јавни дејности.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на добивка, чл. 30-а (“Службен весник на РМ“, број 112/14...275/19 и Службен весник на РСМ“, број 290/2020 и 151/2021)
- ▶ Предлог решение: Понатамошно ослободување од данокот на добивка на донациите во спортот, но преку намалување на даночната основица, наместо преку намалување на пресметаниот износ на данок на добивка, и лимитирање на признатите трошоци по овој основ до 10% од остварените приходи на даночниот обврзник.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.2.2. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРИДОНЕСИ ВО ДОБРОВОЛЕН ПЕНЗИСКИ ФОНД ВО ИМЕ И ЗА СМЕТКА НА РАБОТНИЦИТЕ

- ▶ Цел: Укинување на даночната поволност за придонесите во доброволен пензиски фонд уплатени од работодавачот во име и за сметка на работникот, со оглед на веќе остварените цели на постојното законско решение (стимулирање на растот и развојот на третиот пензиски столб) во изминатиот период на примена (11 години).
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на добивка, чл. 9 (“Службен весник на РМ“, број 112/14...275/19 и Службен весник на РСМ“, број 290/2020 и 151/2021)
- ▶ Предлог решение: утврдување на третман на непризнат расход на придонесите во доброволен пензиски фонд уплатени од страна на работодавецот, во име и сметка на работниот.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.2.2. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРЕМИИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ ВО ИМЕ И ЗА СМЕТКА НА РАБОТНИЦИТЕ

- ▶ Цел: Изедначување на даночниот третман за уплатените премии за осигурување на живот со придонесите во доброволен пензиски фонд (согласно предлог-решението во тој сегмент).
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на добивка, чл. 9 (“Службен весник на РМ“, број 112/14...275/19 и Службен весник на РСМ“, број 290/2020 и 151/2021)
- ▶ Предлог решение: утврдување на третман на непризнат расход на трошоците по основ на премии од осигурување на живот уплатени од страна на работодавецот, во име и сметка на работниот.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.2.2. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРЕМИИ ЗА ПРИВАТНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ ВО ИМЕ И ЗА СМЕТКА НА РАБОТНИЦИТЕ

- ▶ Цел: Изедначување на даночниот третман за уплатените премии за приватно здравствено осигурување со премиите за осигурување на живот и со придонесите во доброволен пензиски фонд, односно утврдување на третман на непризнат расход на уплатени премии за приватно здравствено осигурување, од страна на работодавачот, во име и за сметка на работникот.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на добивка, чл. 9 (“Службен весник на РМ“, број 112/14...275/19 и Службен весник на РСМ“, број 290/2020 и 151/2021)
- ▶ Предлог решение: утврдување на третман на непризнат расход на трошоците по основ на премии за приватно здравствено осигурување уплатени од страна на работодавецот, во име и сметка на работниот.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.2.3. ДАНОК НА ДОБИВКА - ФИСКАЛЕН ЕФЕКТ И ИНДИКАТОРИ

ВКУПЕН МАКСИМАЛЕН ФИСКАЛЕН ЕФЕКТ ОД ПРЕДЛОГ-РЕШЕНИЈАТА

- ▶ Позитивен фискален ефект врз буџетските приходи во вкупен максимален износ од 2.769 милиони денари (не вклучувајќи го фискалниот ефект од измена на даночното ослободување на приходите од дивиденди). Со евентуално воведување на даночни ослободувања за зелена и дигитална транзиција, максималниот фискален ефект би изнесувал 1.049 милиони денари на годишно ниво.
- ▶ Учество на фискалниот ефект во реализираните приходи од данок на добивка во 2021 година (10.871 мил. ден.) од 25,5%, односно од 9,7% (по воведување на даночни ослободувања за зелена и дигитална транзиција).
- ▶ Зголемување на индикаторот за Ефикасност на данокот на добивка (Приоритет 1 од Стратегијата за даночни реформи 2021-2025) за 3,8 процентни поени во првата година на примена, односно 1,5 п.п. понатаму, со што истиот, за 2021 година би изнесувал 18,9%, односно 16,5% респективно (со тековното решение, без реформи, индикаторот за 2021 изнесува: 15,0%)

Република Северна Македонија

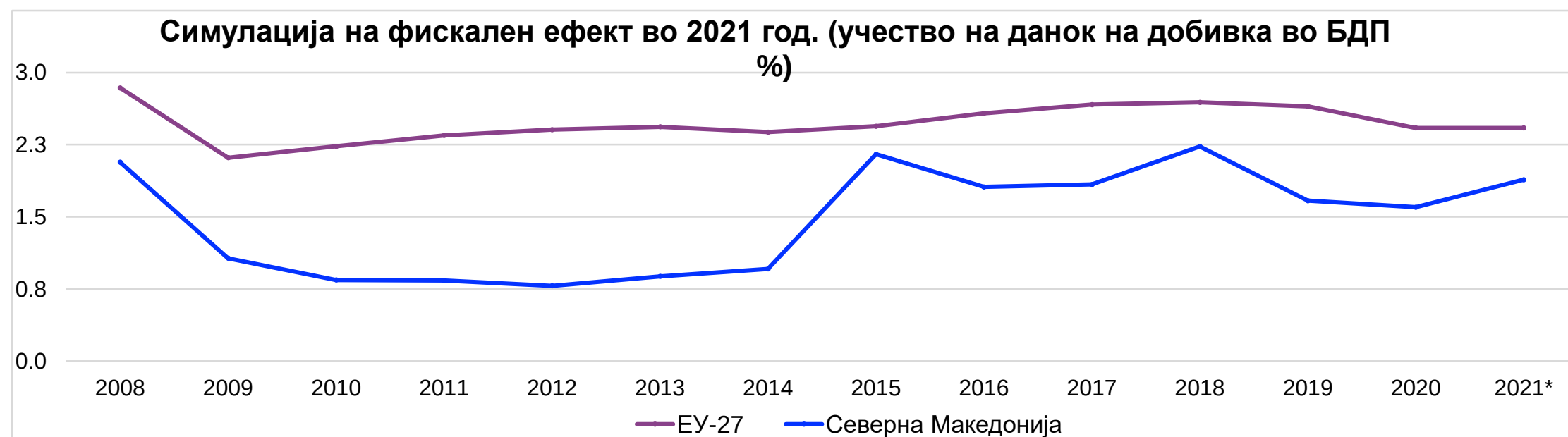
Министерство за финансии

II.2.3. ДАНОК НА ДОБИВКА - ФИСКАЛЕН ЕФЕКТ И ИНДИКАТОРИ

СИМУЛАЦИЈА НА ВКУПНИОТ ФИСКАЛЕН ЕФЕКТ ЗА ДАНОКОТ НА ДОБИВКА

- Зголемување на учеството на приходите од данок на добивка во БДП од 1,5% на 1,9% (иницијална година на примена), односно на 1,65% (со примена на ослободувања за зелена и дигитална транзиција) - симулација за 2021 година.

Напомена: Вкупните фискални ефекти се пресметани како аритметичка сума од дополнителните приходи што би се прибраве доколку даночните олеснувања се укинат изолирано. Истите не ги содржат ефектите од нивна интеракција, односно од можните промени во однесувањето на даночните обврзници при укинување на повеќе олеснувања истовремено.

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

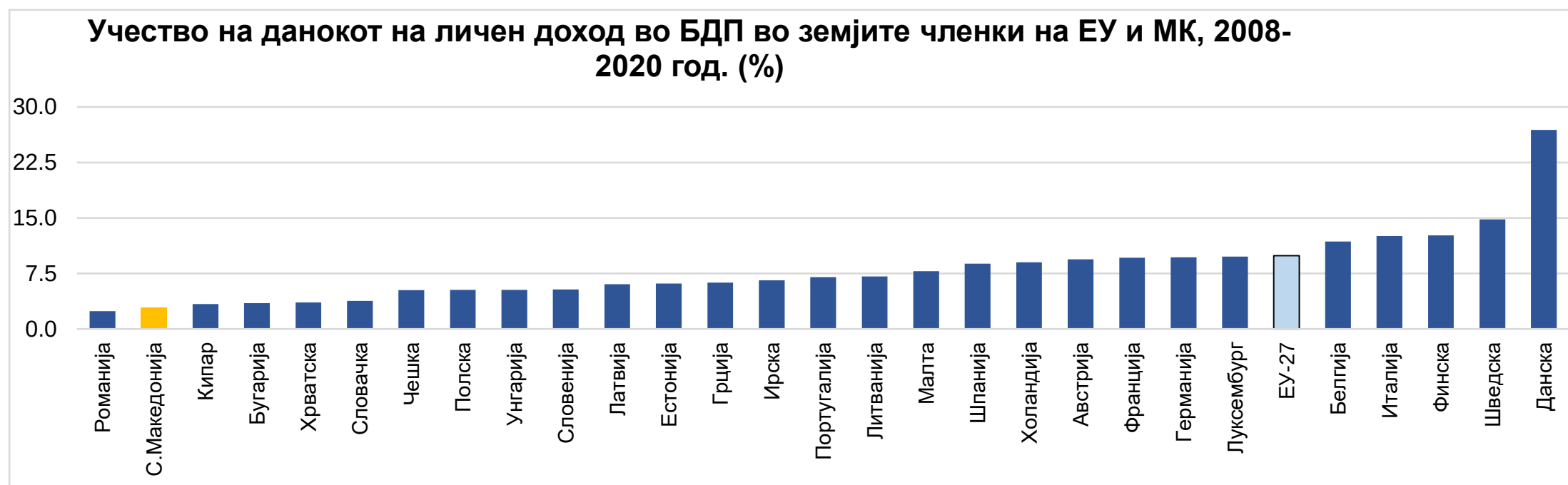
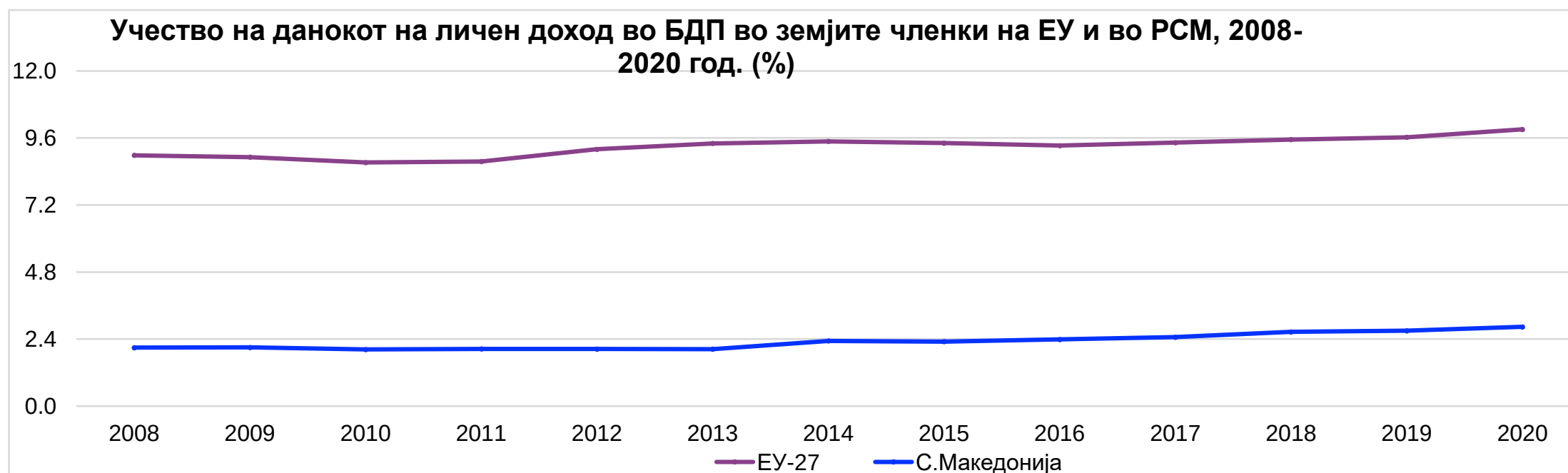
II.3. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.1. ДАНОЧНА МАПА И КОМПАРАТИВНИ АНАЛИЗИ

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

II.3.1. ДАНОЧНА МАПА И КОМПАРАТИВНИ АНАЛИЗИ

Даночни стапки во земјите од регионот во 2021 година

	Македонија	Србија	Албанија	Косово	Бугарија	Хрватска	Словенија
ДЛД	10% рамна стапка за сите видови на доход и 15% рамна стапка за доход од игри на среќа	10% за доход од труд, 20 % за доход од авторски и сродни права. Дополнителен годишен данок-10 %-15 % прогресивен	13%-23% прогресивен	0%, 4%, 8%, 10% прогресивен	10% рамен 15 % за самостојни вршители на дејност	20%-30% прогресивен	16-50% прогресивен
ДЛД - доход од капитал		15 % доход од капитал, доход од капитални добивки и доход од осигурување, 20 % доход од права од индустриска сопственост, доход од закуп и подзакуп и друг доход	15 %	исти стапки како и за останат доход	10 % доход од користење на движен и недвижен имот, доход од камати, 10 или 7 % за доход од дополнително доброволно социјално осигурување, 5% доход од дивиденда, 8 % доход од камати од депозити	10 %, 20% за доход од продажба на недвижен имот и имотни права и доход од распределба или купување на сопствени акции ,30 % за скриени исплати на добивката (исклучување на имот и користење на услуги за приватни потреби) и поврат на придонеси	27,5% за доход од закуп, доход од капитал и доход од капитални добивки (кај доход од капитални добивки се намалува стапката како што се зголемува периодот на држење)
Задолжителни и придонеси за социјално осигурување (сите)	28%	36,05 %	27,9 %	10%	32,7% до 33,4%	36,5 %	38,2%

Даночни стапки во земји членки на Европската Унија во 2021 година

	ЕУ просек	Евро зона просек	Австрија	Чешка	Германија	Грција	Италија	Словачка
ДЛД	39 % (просечен макс.)	42,9% (просечен макс.)	0% - 55% (прогресивен)	15,0% (рамен)	14,0% - 47,5% (прогресивен)	9% - 44 % (прогресивен)	23 % - 43 % (прогресивен)	19 % - 25 % (прогресивен)
Задолжителни придонеси за социјално осигурување	24,2%	27,5%	39,35%	44,8%	39,25%	40,56%	40 %	36 %

II.3.2. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

КАПИТАЛНИТЕ ДОБИВКИ ОД ПРОДАЖБА НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ И УДЕЛИ ИЗДАДЕНИ ОД ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНД

- ▶ Цел: Поправична распределба на даночниот товар по основ на данокот на личен доход помеѓу приходите од труд и приходите од капитал.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на личен доход, чл. 58-63-а и член 116 (“Службен весник на РМ“, број 241 од 26.12.2018 година, „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 275 од 27.12.2019 година, број 290 од 07.12.2020 година и број 85/2021 од 19.04.2021 година)
- ▶ Предлог решение: Оданочувањето на капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност и удели издадени од инвестициски фонд да отпочне со примена од 01 јануари, 2023 година, по истекот на постојното ослободување од оданочување (на сила до 31.12.2022).

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.2. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

КАМАТИ ОД ОРОЧЕНИ ДЕПОЗИТИ

- ▶ Цел: Поправична распределба на даночниот товар по основ на данокот на личен доход помеѓу приходите од труд и приходите од капитал.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на личен доход, чл. 55-57 и член 116 (“Службен весник на РМ“, број 241 од 26.12.2018 година, „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 275 од 27.12.2019 година, број 290 од 07.12.2020 година и број 85/2021 од 19.04.2021 година).
- ▶ Предлог решение: Оданочувањето на приходите остварени од камати од орочени депозити да отпочне со примена од 01 јануари, 2023 година, по истекот на постојното ослободување од оданочување (на сила до 31.12.2022).

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.2. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ОДАНОЧУВАЊЕ НА НЕМОНЕТАРНИ МЕНАЏЕРСКИ БЕНЕФИЦИИ

- ▶ Цел: Поправична распределба на даночниот товар по основ на данокот на личен доход, преку оданочување на немонетарните бенефиции (т.н. fringe benefits / benefits in kind) на даночните обврзници кои остваруваат доход по овие основи.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на личен доход чл.15 став 2 и член 71 (“Службен весник на РМ“, број 241 од 26.12.2018 година, „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 275 од 27.12.2019 година, број 290 од 07.12.2020 година и број 85/2021 од 19.04.2021 година).
- ▶ Предлог решение: Доуредување на законските одредби за оданочување на немонетарните бенефиции и прецизирање на основицата за оданочување, за доход остварен по основ на:
 - 1) користење на службени патнички возила за приватни цели (даночна основица во износ од 1% од пазарната вредност на возилото на месечно ниво, намалена за износот кој вработениот го платил за користење на возилото).
 - 2) користење на недвижен имот во сопственост на работодавачот или по основ на закуп или некој друг основ (даночна основица во износ на закупнината за недвижниот имот даден на располагање на вработениот).
 - 3) Доход во вид на стекнување на хартии од вредност и учество во капиталот на работодавачот, на поврзани лица со работодавачот или на други правни лица, без надоместок или по цена пониска од пазарната (даночна основица во износ на разликата помеѓу пазарната цена на хартиите од вредност и цената за истите платена од страна на вработениот).

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.2. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРИДОНЕСИ ВО ДОБРОВОЛЕН ПЕНЗИСКИ ФОНД

- ▶ Цел: Укинување на даночно ослободување по постигнување на предвидените цели во периодот на примена од 2008 година и изедначување на третманот со третманот во Законот за данок на добивка.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на личен доход, чл. 12 ("Службен весник на РМ", број 241 од 26.12.2018 година, „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 275 од 27.12.2019 година, број 290 од 07.12.2020 година и број 85/2021 од 19.04.2021 година) и Закон за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, член 158 (Редакциски пречистен текст "Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 7/2008; 118/2008; 162/2008; 124/2010; 17/2011; 13/2013; 103/2021).
- ▶ Предлог решение: утврдување на третман на непризнат расход на трошоците по основ на придонеси во доброволен пензиски фонд уплатени од страна на работодавецот, во име и сметка на работниот.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.2. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРЕМИИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ ВО ИМЕ И ЗА СМЕТКА НА РАБОТНИЦИТЕ

- ▶ Цел: Укинување на даночното ослободување за уплатените премии за осигурување на живот на вработени со цел изедначување со даночниот третман на придонесите во доброволен пензиски фонд, како и со праксата во останати земји, и со третманот во Законот за данок на добивка.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на личен доход, чл. 12 (“Службен весник на РМ“, број 241 од 26.12.2018 година, „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 275 од 27.12.2019 година, број 290 од 07.12.2020 година и број 85/2021 од 19.04.2021 година).
- ▶ Предлог решение: утврдување на третман на непризнат расход на трошоците по основ за премии од осигурување на живот уплатени од страна на работодавецот, во име и сметка на работниот.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.2. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРЕМИИ ЗА ПРИВАТНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ ВО ИМЕ И ЗА СМЕТКА НА РАБОТНИЦИТЕ

- ▶ Цел: Укинување на даночното ослободување за уплатените премии за здравствено осигурување на вработените, и изедначување со даночниот третман на премиите за осигурување на живот и со придонесите во доброволен пензиски фонд, како и со праксата во останати земји и со третманот во Законот за данок на добивка.
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на личен доход, чл. 12 (“Службен весник на РМ“, број 241 од 26.12.2018 година, „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 275 од 27.12.2019 година, број 290 од 07.12.2020 година и број 85/2021 од 19.04.2021 година).
- ▶ Предлог решение: утврдување на третман на непризнат расход на трошоците по основ на премии за приватно здравствено осигурување уплатени од страна на работодавецот, во име и сметка на работниот.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.2. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

НАЈВИСОКА МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ И УПЛАТА НА СОЦИЈАЛНИТЕ ПРИДОНЕСИ

- ▶ Цел: Обезбедување поголема вертикална праведност во оданочувањето на личниот доход (воведување на одредена прогресивност во оданочувањето, особено релевантно во услови на примена на рамна даночна стапка).
- ▶ Тековно решение: Закон за данок на личен доход, чл. 16 (“Службен весник на РМ“, број 98/12, 166/12, 15/13, 170/13, 43/14, 44/14, 97/14, 113/14, 160/14, 188/14, 20/15, 61/15, 97/15, 129/15, 147/15, 154/15, 173/15, 217/15, 27/16, 120/16, 132/16, 35/18, 220/18 и 245/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 180/19, 275/19, 31/20, 267/20 и 67/22).
- ▶ Предлог решение: Укинување на највисоката месечна основица за пресметување и уплата на социјални придонеси, од шеснаесет просечни плати т.е. пресметка на социјални придонеси на вкупниот износ на исплатена бруто плата.

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.2. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ВОВЕДУВАЊЕ НА ПРИДОНЕСИ ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ НА ДОГОВОРИТЕ ЗА ДЕЛО/ДОГОВОРИТЕ ЗА ПОВРЕМЕНО ИЛИ ПРИВРЕМЕНО ВРШЕЊЕ УСЛУГИ

- ▶ Цел: Поправична распределба на даночниот товар, односно изедначување на даночниот третман на доходот од работа (платата), со даночниот третман на доходот по однос на договор за вработување и доходот по основ на договор за дело/договор за повремено или повремено вршење на услуги.
- ▶ Тековно решение: член 252 од Законот за работните односи (Редакциски пречистен текст: "Службен весник на РСМ" бр. 62/2005; 3/2006; 3/2006; 44/2006; 66/2006; 16/2007; 57/2007; 77/2007; 106/2008; 161/2008; 63/2009; 114/2009; 130/2009; 149/2009; 10/2010; 16/2010; 50/2010; 52/2010; 58/2010; 124/2010; 132/2010; 158/2010; 47/2011; 11/2012; 39/2012; 52/2012; 13/2013; 25/2013; 54/2013; 170/2013; 187/2013; 34/2014; 106/2014; 113/2014; 145/2014; 20/2015; 33/2015; 72/2015; 74/2015; 129/2015; 167/2015; 27/2016; 134/2016; 120/2018; 110/2019; 90/2020; 267/2020; 151/2021; 288/2021), член 15 и член 16 од Законот за данокот на личен доход (Службен весник на РМ, бр. 241/18 и Службен весник на РСМ бр. 275/19, 290/20 и 85/21)
- ▶ Предлог решение: Дизајнирање на модел за подвојување на придонесите за задолжително социјално осигурување помеѓу работодавачот и работникот, и примена на придонесите кои се на товар на работникот и на остварениот доход по основ на договорите за дело/договорите за повремено и привремено вршење на услуги. **Предлог решението би се применувало од 01.01.2023 година.**

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.2. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ОДЛОЖУВАЊЕ НА ПРОГРЕСИВНОТО ОДАНОЧУВАЊЕ СО ДАНОКОТ НА ЛИЧЕН ДОХОД

- ▶ Цел: Одложена примена на прогресивните стапки на данок на личен доход, до консолидирање и зајакнување на робусноста на даночниот систем преку имплементација на Концептот на реформи на даночната политика во областа на данокот на личен доход.
- ▶ Тековно решение: член 24 од Законот за данокот на личен доход (“Службен весник на РСМ” бр. 275 од 27.12.2019 година), согласно кој одредбите од членовите од 11, 84 и 87 од Законот за данокот на личен доход нема да се применуваат од 1 јануари 2020 година до 31 декември 2022 година. Од 1 јануари 2023 година ќе отпочне примената на прогресивно оданочување по стапка од 18% за годишен личен доход над 1.080.000 денари (доход остварен од работа, од самостојна дејност, од авторски и сродни права и од продажба на сопствени земјоделски производи). За доходот од права од индустриска сопственост, доходот од закуп и подзакуп, доходот од капитал, капиталните добивки, доходот од добивки од игри на среќа, доходот од осигурување и друг доход, данокот ќе се плаќа по единствена стапка од 15%.
- ▶ Предлог решение: Одложување на прогресивното оданочување со данок на личен доход, односно продолжување на одложувањето до 31 декември 2023 година, преку соодветно интервенирање во членот 24 од Законот за данокот на личен доход (“Службен весник на РСМ” бр. 275 од 27.12.2019 година)

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

II.3.3. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ФИСКАЛЕН ЕФЕКТ И ИНДИКАТОРИ

ВКУПЕН МАКСИМАЛЕН ФИСКАЛЕН ЕФЕКТ ОД ПРЕДЛОГ-РЕШЕНИЈАТА

- ▶ Позитивен фискален ефект врз буџетските приходи во вкупен максимален износ од 1.125,5 милиони денари на годишно ниво (вклучувајќи го ефектот од зголемени придонеси за социјално осигурување), односно 532,5 мил. денари (не вклучувајќи го фискалниот ефект од зголемени придонеси за социјално осигурување). *Во двете пресметки не се вклучени ефектите од укинување на даночното ослободување на приходите од каматите од орочени депозити и од оданочување на менаџерските бенефиции, како и од примена на социјалните придонеси на договорите за дело/договорите за повремено или привремено вршење услуги.*
- ▶ Учество на фискалниот ефект од предлог измените кај данокот на личен доход во реализираните приходи од овој данок за 2021 година (20.552 мил. ден.) од 2,6% (не вклучувајќи го фискалниот ефект од зголемени придонеси за социјално осигурување и од каматите од орочени депозити и менаџерските бенефиции).
- ▶ Зголемување на индикаторот за Ефикасност на данокот на личен доход (Приоритет 1 од Стратегијата за даночни реформи 2021-2025) за 0,7 п.п., со што истиот, за 2021 година, би изнесувал 29,2% (тековно решение: 28,4%)

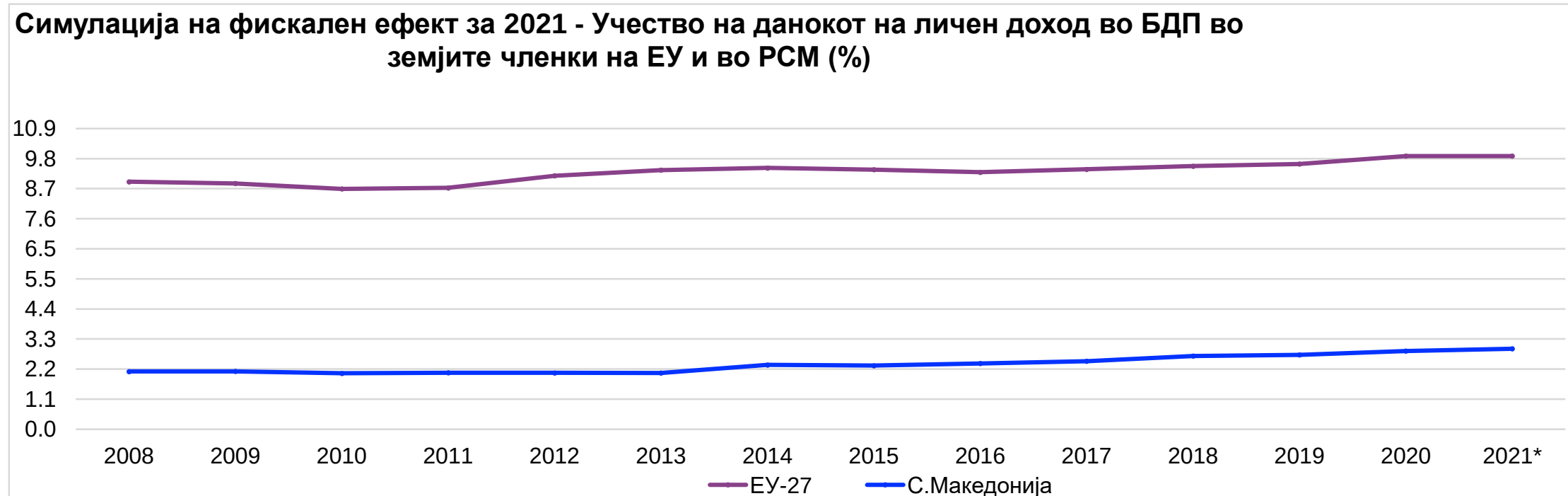
Република Северна Македонија
Министерство за финансии

II.3.3. ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД - ФИСКАЛЕН ЕФЕКТ И ИНДИКАТОРИ

СИМУЛАЦИЈА НА ВКУПНИОТ ФИСКАЛЕН ЕФЕКТ ЗА ДАНОКОТ НА ЛИЧЕН ДОХОД

- ▶ Зголемување на учеството на приходите од данок на личен доход во БДП од 2,84 % на 2,92%. (симулација со податоци за 2021 година).

Напомена: Вкупните фискални ефекти се пресметани како аритметичка сума од дополнителните приходи што би се прибрале доколку даночните олеснувања се укинат изолирано. Истите не ги содржат ефектите од нивна интеракција, односно од можните движења при паралелно укинување на повеќе олеснувања истовремено.

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

III. КОНЦЕПТ НА РЕФОРМИ НА ДАНОЧНАТА ПОЛИТИКА ВО ОБЛАСТА НА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

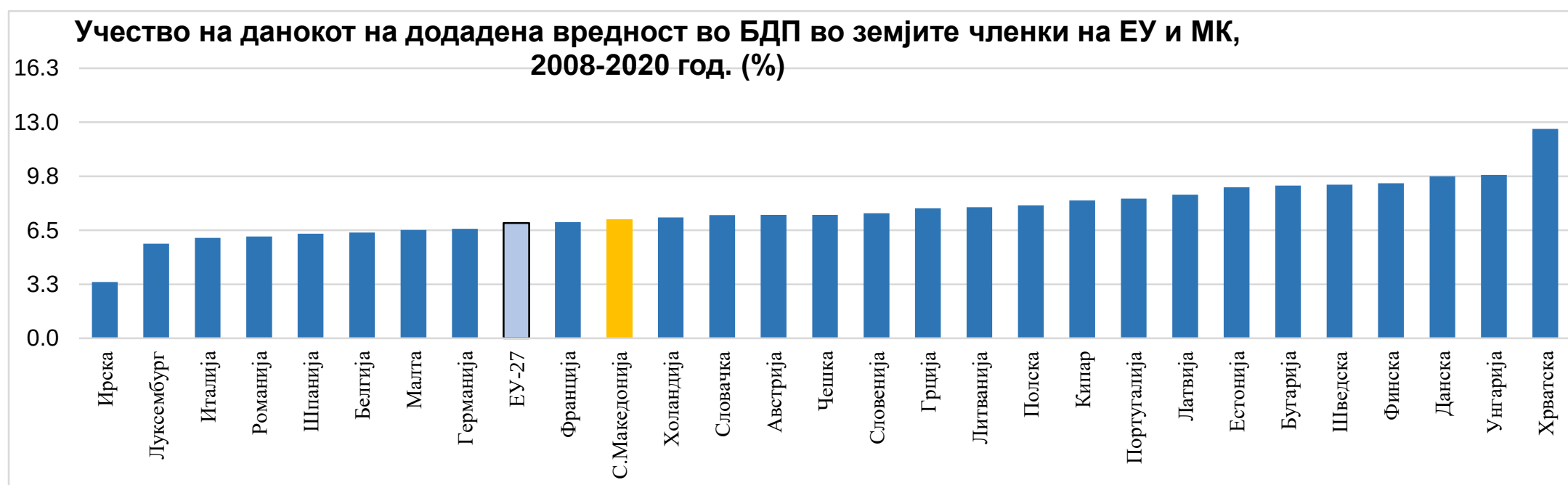
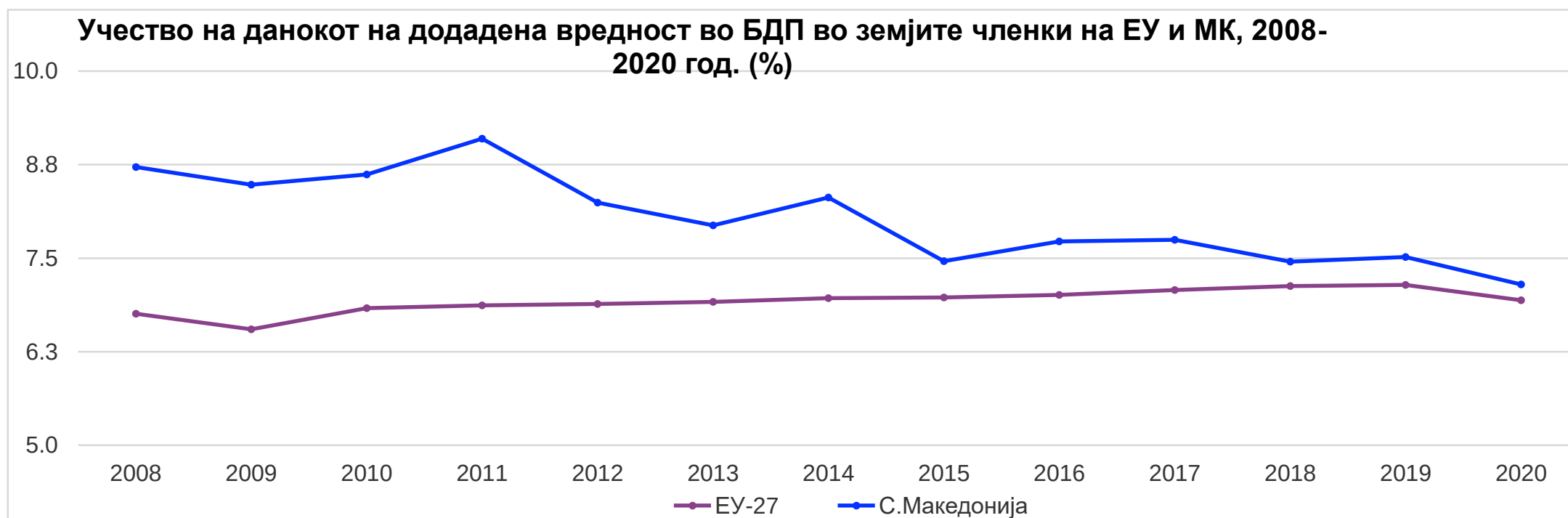
III.1. ЦЕЛИ НА КОНЦЕПТОТ НА РЕФОРМИ НА ДАНОЧНАТА ПОЛИТИКА ВО ОБЛАСТА НА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

- ▶ Понатамошно зајакнување на основните принципи на системот на данокот на додадена вредност т.е. принципите на неутралност и конкурентност, преку стеснување на листата на добра и услуги за кои се применува повластена стапка на данокот на додадена вредност, како и оданочување на определен промет.
- ▶ Зголемување на даночните приходи преку проширување на даночна основа и зголемување на даночната стапка за одредени производи (кои ќе се оданочуваат со повисока повластена, или со редовна стапка на ДДВ), и со тоа зајакнување на ефективността на системот на данок на додадена вредност.
- ▶ Допрецизирање на правата и обврските на даночните обврзници во поглед на правото на одбивка на претходен данок, што ќе овозможи поголема правна сигурност за даночните обврзници, поголема ефикасност во спроведување на контролата и во прибирањето на даночните приходи од страна на даночната администрација.

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

III.2. ДАНОЧНА МАПА И КОМПАРАТИВНИ АНАЛИЗИ

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

III.2. ДАНОЧНА МАПА И КОМПАРАТИВНИ АНАЛИЗИ

Даночни стапки во земјите од регионот во 2020 година

	Македонија	Србија	Албанија	Косово	Бугарија	Хрватска	Грција
ДДВ	18% редовна и 5% повластена	20% редовна, 10% повластена	20% редовна, 6% повластена	18% редовна, 8% повластена	20% редовна, 9% повластена	25% редовна, 13% и 5% повластена	24 % (редовна) 6% и 13% (намалена)

Даночни стапки во земји од Европската Унија - 01 јануари 2021

	ЕУ просек	Австрија	Чешка	СР Германија	Италија	Словачка	Шведска	Данска
ДДВ	21 % (редовна)	20% (редовна) 13% и 10% (намалена)	21% (редовна) 10% и 15% (намалена)	19 % (редовна) 7% (намалена)	22 % (редовна) 10%, 5% и 4% (намалена)	20 % (редовна) 10 % (намалена)	25 % (редовна) 6% и 12 % (намалена)	25 % (редовна)
	Естонија	Ирска	Шпанија	Франција	Кипар	Латвија	Литванија	Луксембург
ДДВ	20% (редовна) 9% (намалена)	23% (редовна) 4.8%, 9 % и 13.5% (намалена)	21 % (редовна) 4% и 10 % (намалена)	20 % (редовна) 2.1%, 5.5 % и 10% (намалена)	19% (редовна) 5% и 9% (намалена)	21 % (редовна) 5% и 12 % (намалена)	21 % (редовна) 5%, 9% и 14 % (намалена)	17% (редовна) 3% и 8% (намалена)
	Унгарија	Малта	Холандија	Полска	Португалија	Романија	Финска	
ДДВ	27% (редовна) 5% и 18% (намалена)	18 % (редовна) 5% и 7% (намалена)	21 % (редовна) 9% (намалена)	23% (редовна) 5% и 8% (намалена)	23 % (редовна) 6% и 13 % (намалена)	19 % (редовна) 5% и 9% (намалена)	24 % (редовна) 10% и 14% (намалена)	

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

III.3. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРОМЕТ ОСЛОБОДЕН ОД ДАНОК НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ БЕЗ ПРАВО НА ОДБИВКА НА ПРЕТХОДЕН ДАНОК

- ▶ Цел: Отстранување на неусогласеностите на одредбите од Законот за данокот на додадена вредност со Директива за ДДВ) (COUNCIL DI-RECTIVE 2006/112/EC of 28 November 2006 on the common system of value added tax) во делот на ослободувањата.
- ▶ Тековно решение: Законот за данокот на додадена вредност, чл. 23 („Службен весник на Република Македонија“, бр. 44/99....198/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“, бр.98/19.....57/22, во натамошниот текст ЗДДВ).
- ▶ Предлог решение: укинување на следните даночни ослободувања од член 23, став 1 од ЗДДВ:
 - услуги на погребални институции и крематориуми, како и прометот на добра поврзан со ваквите услуги
 - употреба на јавен пат, негов дел или објект од патот (патарина) - (со евентуална одложена примена)

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

III.3. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРИМЕНА НА ПОВЛАСТЕНА ДАНОЧНА СТАПКА

- ▶ Цел: Ревидирање на листата на добра и услуги за кои се применува повластена даночна стапка кај данокот на додадена вредност.
- ▶ Тековно решение: Законот за данокот на додадена вредност чл. 30, 30-а, 30-б и 30-в („Службен весник на Република Македонија“, бр. 44/99....198/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“, бр.98/19.....57/22, во натамошниот текст ЗДДВ)
- ▶ Предлог решение:
 - *производи за човечка исхрана*
 1. основни производи за човечка исхрана - останува оданочување со најниска повластена даночна стапка 5%
 2. останати производи за човечка исхрана - оданочување со примена на повисока повластена даночна стапка од 10%.
 - училишниот прибор - на среден рок примена на повисока повластена даночна стапка од 10%, како преодно решение, понатаму замена со субвенција за социјално ранливи граѓани
 - машини за автоматска обработка на податоци и нивни единици и софтвер - на среден рок примена на повисока повластена даночна стапка од 10%, како преодно решение, понатаму замена со субвенција за социјално ранлива категорија на граѓани
 - сурово масло за производство на храна за човечка исхрана - примена на општа даночна стапка од 18%
 - првиот промет на станбени згради и станови во оној дел во кој истите се користат за станбени цели и кој ќе се изврши во рок до пет години по изградбата - повисока повластена даночна стапка од 10%, како преодно решение, понатаму замена со субвенција за социјално ранливи граѓани
 - услугите на сместување (ноќевање) или сместување со појадок, полупансион или полн пансион, во сите видови на комерцијални угостителски објекти препораката - примена на повисока повластена даночна стапка од 10%
 - велосипеди, вклучувајќи и електрични велосипеди - воведување на повластена даночна стапка од 5% согласно предложените измени во европското право
 - обработка и рециклирање на отпад и опрема и технологија за енергетска ефикасност и декарбонизација - воведување на повластена даночна стапка од 5% согласно предложените измени во европското право

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

III.3. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРАВО НА ОДБИВКА НА ПРЕТХОДЕН ДАНОК

- ▶ Цел: Ревидирање на одредбите со кои се регулира правото на одбивка на претходен данок и зајкната ефикасност во примената на Законот
- ▶ Тековно решение: Законот за данокот на додадена вредност чл. 33-35 („Службен весник на Република Македонија“, бр. 44/99.....198/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“, бр.98/19.....57/22, во натамошниот текст ЗДДВ)
- ▶ Предлог решение:
 - услови за одбивка на претходен данок
 - допрецизирање на постојните одредби во ЗДДВ и соопветните позаконски акти
 - листа на добра и услуги за кои е исклучено правото на одбивка на претходни даноци
 - допрецизирање и ревидирање на постојните одредби во ЗДДВ, особено во делот на дефинирање на добрата и услугите кои не се строго деловни, односно оние што се сметаат за луксуз, забава или разонода/рекреација, согласно Директивата за ДДВ.
 - поделба на претходните даноци и исправка на одбивката на претходниот данок
 - допрецизирање и ревидирање на постојните одредби во ЗДДВ и соопветните позаконски акти

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

III.3. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ДАНОЧНИОТ ТРЕТМАН НА КАЛО, РАСТУР, КРШ И РАСИПУВАЊЕ

- ▶ Цел: Уредување на даночниот третман од аспект на данокот на додадена вредност во врска со кало, растур, крш и расипување
- ▶ Тековно решение: Законот за данокот на додадена вредност чл. 2-8 („Службен весник на Република Македонија“, бр. 44/99....198/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“, бр.98/19.....57/22, во натамошниот текст ЗДДВ)
- ▶ Предлог решение:
 - Допрецизирање на одредби во ЗДДВ и донесување на позаконски акти со цел:
 - дефинирање на расходите (кало, растур, крш и расипување) за кои не се пресметува данок на додадена вредност
 - уредување на количините на предметните расходи

Република Северна Македонија

Министерство за финансии

III.3. ДАНОК НА ДОБИВКА – ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ПРИМАТЕЛ НА ПРОМЕТОТ КАКО ДАНОЧЕН ДОЛЖНИК

- ▶ Цел: Ревидирање на одредбите од ЗДДВ како и соодветните подзаконски акти со цел обезбедување на правна сигурност кај даночните обврзници за примена на одредби за префрлање на даночната обврска за пресметка и плаќање на данокот
- ▶ Тековно решение: Законот за данокот на додадена вредност чл. 32 и 32-а („Службен весник на Република Македонија“, бр. 44/99....198/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“, бр.98/19.....57/22, во натамошниот текст ЗДДВ)
- ▶ Предлог решение:
 - ревидирање на одредбите од член 32-а на ЗДДВ согласно кој даночен должник е примателот на прометот
 - ревидирање на листата на добра и услуги уредена во позаконскиот акт, со цел прецизно дефинирање на прометите за кои даночен должник е примателот на прометот